

Gastcolumn

■ Wessel Peeters

Wessel Peeters is mede-oprichter en onderwijskundig adviseur bij Vernieuwonderwijs. Hiervoor was hij werkzaam als leraar in het voortgezet onderwijs en onderwijskundige in het hoger onderwijs. Hij schrijft deze column op persoonlijke titel. E-mail: wessel@vernieuwonderwijs.nl

Hoe stevig is jouw onderwijstoren?

Ik houd van bordspellen, en gelukkig mijn twee dochters ook. Ze zijn nog te jong om met ruimteschepen ten strijde te trekken, maar er is wel een andere favoriet: Jenga. Je kent het vast wel. Je begint met een grote toren van houten blokjes en mag er gaandeweg blokjes uithalen om punten te scoren, totdat het bouwwerk instort. Vaak begint het ogenschijnlijk doordachte en stevige bouwwerk al snel te wankelen, zeker als het een hoge toren is. Stort de toren in? Dan wint degene met de meeste punten.

Een speltip? Alle stenen leveren evenveel punten op, hoe moeilijk ze ook te bemachtigen zijn. Ga dus voor de makkelijkste, want het gaat puur om het aantal blokjes. Ze zeggen verder eigenlijk weinig over jouw capaciteiten als Jenga-speler.

Nu ben ik nog geen opleiding tegengekomen tot Jenga-speler, maar iets anders kom ik wél veelvuldig tegen: torens. Torens die bestaan uit leerresultaten. Vaak gaat het daarbij om zoveel lagen dat de toren wankel staat.

De fundering wordt gevormd door een visie, waarvan je enkel kunt hopen dat het niet alleen op papier een stevig geheel vormt. De begane grond bestaat veelal uit solide landelijke (eind)kwalificaties of beroepsrollen. Lopen we door naar de eerste verdieping, dan zien we meestal kamers met leeruitkomsten, waar helaas soms wel wat aansluitingen missen met de begane grond. Geen probleem— geen toren is perfect.

Op de volgende verdieping kom je vaak leerdoelen tegen, wat vreemd is als je net leeruitkomsten hebt gezien. Hier ontbreken vaak nog meer verbindingen met de begane grond en zitten er wat scheuren in de muren. Op de derde verdieping vind je regelmatig de lesdoelen. Dit zijn er vaak zoveel dat de toren topzwaar wordt. Toch wordt vaak gekozen voor een vierde verdieping, waar de succescriteria te vinden zijn. Hier missen meestal veel verbindingen met de begane grond en begint de toren te wankelen. Bijzonder genoeg zie je vaak nóg een verdieping, waar alle rubrics met verschillende niveaus te vinden zijn. Deze hebben vaak weinig connectie met de begane grond en zorgen voor een hevige wankeling van de toren, maar vaak staat hij nog wel. En dus bouwen we door. We schuiven een steentje leerdoel hier in, tikken een competentie daar

op zijn plek, en voegen nog een laag toetscriteria toe voor de stevigheid. Alles keurig uitgelijnd binnen de leerlijnen, zodat niemand struikelt. Maar terwijl we de toren verder optrekken, bekruipt ons een gevoel: hoe stevig staat die toren nu echt? We vangen alles in termen en formats, omdat we ergens onderweg zijn gaan denken dat meer lagen ook meer kwaliteit betekent. Maar, hoe hoger de toren, hoe meer we de basis vergeten.

Want als je nu een student toetst, wat toets je dan? Wat zegt die ene presentatie op de vijfde verdieping nu over de eindkwalificaties op de begane grond? We creëren vaak een onnodig hoge toren van leerresultaten. Daardoor beoordelen we facetten die ver verwijderd kunnen zijn van het uiteindelijke opleidingsdoel—vaak mede gevoed door het idee dat toetsen een doel op zich zijn in plaats van een middel. Waarom presentatievaardigheden beoordelen als je presenteert over de stappen van klinisch redeneren? Studievaardigheden beoordelen als het gaat om een professionele houding in het werkveld? De lijst gaat door en door.

Misschien is het tijd om een stap terug te doen. Om te kijken welke stenen echt nodig zijn en welke we erbij hebben gezet uit angst dat de toren anders niet compleet genoeg is. Misschien moeten we minder stapelen en meer verbinden. Minder vullen en meer vragen stellen.

Wat zou er gebeuren als we die toren eens voorzichtig afbreken? Niet in één keer natuurlijk—dan blijft er niks over. Maar laag voor laag, totdat we weer bij de basis komen. Iets eenvoudigs. Iets wat niet alleen overeind blijft staan, maar waar studenten ook echt iets aan hebben.

En als we daar dan staan, met een paar stenen in onze handen, dan zeggen die misschien wél iets over de capaciteiten. ■

Gesignaleerd

‘Baanbrekend’ onderzoek: niet kijken naar diploma’s maar naar skills

Door: Redactie HR Praktijk, 3 februari 2025

Onderzoekers van Tilburg University en de Erasmus Universiteit Rotterdam gaan onderzoeken wat een skills-gerichte benadering van werving en selectie kan opleveren als middel tegen personeelsschaarste. In plaats van uitsluitend te kijken naar diploma’s, wordt de werkelijke ervaring van werknemers meegenomen. Het project wordt uitgevoerd samen met partners uit de energiesector.

Hoewel het onderzoek nog moet beginnen, wordt de skillspgerichte benadering nu al ‘baanbrekend’ genoemd. Traditionele HR-processen focussen op werkervaring en diploma’s, terwijl de skillsbenadering kijkt naar wat mensen kúnnen.

“Deze aanpak kan bijdragen aan het invullen van moeilijk te vervullen vacatures én de diversiteit en flexibiliteit op de arbeidsmarkt vergroten.”

De energiesector schreeuwt om mensen, net als de sectoren zorg en welzijn. Het project moet in eerste instantie helpen om op termijn duizend vacatures in de energiesector in te vullen. De inzichten die eruit voortvloeien zijn mogelijk ook toepasbaar in andere sectoren, zoals zorg en onderwijs. Het onderzoek kijkt naar vernieuwing van de HR-processen van honderd teams bij grote werkgevers. Grote spelers zoals KPN, TenneT en Alliander zijn actief betrokken, net als vakbonden FNV en CNV.

Lees verder op: <https://www.hrpraktijk.nl/werving-selectie/recruitment/baanbrekend-onderzoek-niet-kijken-naar-diplomas-maar-naar-skills/>